

**Technologia wspomagająca
w edukacji specjalnej
i włączającej**

Dla mojej siostry Zuzanny

Aneta Maria Kochanowicz

Technologia wspomagająca w edukacji specjalnej i włączającej

Poszukiwanie wskaźników jakości

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2025

Recenzje:

prof. dr hab. Zenon Gajdzica

prof. dr hab. Agnieszka Maryniak

Redakcja i korekta: Magdalena Mendys

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Redaktor techniczny: Cyprian Pietrykowski

Projekt „Wdrażanie wskaźników jakościowych w zakresie technologii asystujących (ang. Quality Indicators for Assistive Technology – QIAT) w szkołach specjalnych i w ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych GZM” został dofinansowany przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię w ramach Programu „Metropolitalny Fundusz Wspierania Nauki” w latach 2022–2024 / The project „Implementation of Quality Indicators for Assistive Technology (QIAT) in special schools and rehabilitation and educational centers of the GZM” has been subsidized by Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolis within the framework of the Program „Metropolitan Science and Education Support Fund” in 2022–2024”.

Copyright © 2025 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o., Warszawa

Copyright © 2025 by Aneta M. Kochanowicz

ISBN 978-83-68091-22-9

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Wydrukowano w Polsce.

Człowiek, wbrew pozorom, nie stwarza sobie celów. Narzuca mu je czas,
w którym się urodził, może im służyć albo buntować się przeciw nim,
ale przedmiot służby czy buntu jest dany z zewnątrz.

Stanisław Lem, *Solaris*

Marzenia zawsze zwyciężają rzeczywistość, gdy im na to pozwolić.

Stanisław Lem, *Bezsennność*

Spis treści

Najtrudniejszy pierwszy krok	13
1. Perspektywa teoretyczna. Odsłanianie wiedzy o technologii wspomagającej (AT)	21
1.1. Technologia wspomagająca (AT) – nie tylko dla osób z niepełnosprawnościami?	21
1.2. Urządzenie technologii wspomagającej (ATD) i produkt wspomagający (AP)	29
1.3. Usługa technologii wspomagającej (ATS)	54
1.4. Współcześni użytkownicy technologii wspomagającej (AT)	60
1.5. Technologia wspomagająca (AT) w kontekście wspomagającej i alternatywnej komunikacji (AAC)	66
1.6. Technologia wspomagająca (AT) w kontekście projektowania uniwersalnego (UD), projektowania włączającego (ID) i projektowania uczestniczącego (PD)	73
1.7. Technologia wspomagająca (AT) w kontekście robotyki	75
2. Perspektywa historyczna. Ujawnienie intrygujących faktów	78
2.1. Co się wydarzyło w latach 1975–2024?	78
2.2. Łaska oznaką władzy i prestiżu	86
2.3. Fenomen wózka z Bath	90
2.4. Technologia wspomagająca (AT) w kontekście wojny	95

3. Perspektywa badawcza. Odkrywanie Wskaźników Jakości Technologii Wspomagającej	99
3.1. Drogowskazy jakości – modele teoretyczne technologii wspomagającej (AT)	99
3.2. Dokumentowanie jakości – narzędzia oceny technologii wspomagającej (AT)	101
3.3. Kryteria oceny jakości – propozycja z 2019 roku	106
3.4. <i>Quality Indicators for Assistive Technology</i> (QIAT) – Wskaźniki Jakości Technologii Wspomagającej	110
4. Dlaczego warto? Wykorzystanie Wskaźników Jakości Technologii Wspomagającej (QIAT) w edukacji	120
4.1. Wprowadzenie – ocena Wskaźników Jakości Technologii Wspomagającej (QIAT)	120
4.2. Założenia – walidacja Wskaźników Jakości Technologii Wspomagającej (QIAT)	125
4.2.1. Komponenty metodologiczne: metody, cel badań, grupa badanych	130
4.2.2. Procedura badania walidacyjnego Wskaźników Jakości Technologii Wspomagającej (QIAT)	137
4.3. Analiza i interpretacja wyników – walidacja Wskaźników Jakości Technologii Wspomagającej (QIAT)	141
4.3.1. Wskaźniki jakości rozpoznania potrzeb w zakresie technologii wspomagającej	142
4.3.2. Wskaźniki jakości oceny potrzeb w zakresie technologii wspomagającej	146
4.3.3. Wskaźniki jakości włączenia technologii wspomagającej do dokumentacji IPET/IPZ/OF	151
4.3.4. Wskaźniki jakości wdrożenia technologii wspomagającej	155
4.3.5. Wskaźniki jakości oceny skuteczności technologii wspomagającej	159
4.3.6. Wskaźniki jakości tranzycji (procesu przejścia) technologii wspomagającej	163
4.3.7. Wskaźniki jakości wsparcia administracyjnego w zakresie technologii wspomagającej	166
4.3.8. Wskaźniki jakości rozwoju zawodowego i szkoleń w zakresie technologii wspomagającej	169
4.4. Podsumowanie: sklasyfikowanie Wskaźników Jakości Technologii Wspomagającej	174

5. Perspektywa z lotu ptaka. Odnajdywanie miejsca dla technologii wspomagającej (AT) w polskiej edukacji	180
5.1. Kompleksowy model dostępu do technologii wspomagającej (AT).	183
5.2. Specjalistyczne Centra Wspierające Edukację Włączającą (SCWEW) w kontekście technologii wspomagającej (AT)	188
5.3. Implementowanie QIAT w polskim systemie edukacyjnym: propozycja pilotażu i rekomendacje systemowe	192
Koniec wieńczy dzieło	195
Podziękowania	201
Bibliografia	205
Aneks	231
Akronimy	257